

*Канд. техн. наук, доцент кафедри
обчислювальної техніки та
систем управління О. В. Головка,
канд. техн. наук, доцент кафедри
спеціалізованих комп'ютерних
систем В. М. Бутенко*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЛЕКЦІЙ В ОНЛАЙН-РЕЖИМІ ПРИ ДУАЛЬНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ

Як відомо [1], «дуальна форма здобуття професійної освіти – це спосіб навчання, за яким теоретичний матеріал опановується в закладі з педагогом, а практичне навчання проходить на виробництві», яка стала актуальною в навчальному процесі ЗВО у зв'язку з бажанням покращити практичні знання і навички в студентів. Коли практичне навчання проходить на виробництві, то стає можливим не тільки закріплення теорії на практиці, але саме освоєння практичних навичок в умовах безпосередньої участі у виробничих процесах. Але через все більше скорочення аудиторних годин і збільшення годин на самостійну роботу «потреба в нових підходах до навчання з обмеженням кількості аудиторних занять залишається проблемним питанням» [2], і у зв'язку з карантинними обмеженнями паралельно впроваджується дистанційна форма навчання. Вона дає можливість студентам отримати доступ до навчального матеріалу в широкому обсязі з відповідним методичним супроводом. Але на цьому етапі ці два підходи до навчання викликають гострі і значущі проблеми.

Проведення лекцій в онлайн-режимі засобами, наприклад Zoom, є головним елементом цього процесу. Це дає можливість запобігти великого скупчення людей в одному приміщенні, що відповідає карантинним і протиепідемічним заходам, прийнятим у нашій державі. Також є можливість широкого використання для демонстрації навчального матеріалу презентації, що дозволяє викладачу більш якісно і яскраво подавати інформацію. При цьому студенти уникають спотворень, які трапляються, у випадку задиктовування матеріалу і сприймання, так би мовити «на слух». Також готові рисунки, як правило, більш точні і наочні. Але тут виникає питання про сприйняття студентами матеріалу та можливості педагога відслідковувати і контролювати цей процес. На жаль, при дуальній формі освіти, як ми можемо спостерігати на практиці, студенти часто підключаються до Zoom зі своїх робочих місць або перебуваючи в дорозі. Формально вони присутні на парі, але часто повністю позбавлені можливості сприймати навчальний матеріал і приділяти увагу лекції. Крім того, викладач періодично задає питання слухачам. Це дає можливість оцінити рівень сприйняття матеріалу саме цими людьми та винести відповідні корективи в подання безпосередньо на

лекції. Тобто якщо все зрозуміло, то є можливість прискорити процес і перейти до наступного питання. Або якщо викладач бачить нерозумінням матеріалу у студентів, то можна опитати слухачів, щоб визначити, що саме не зрозуміло, і більш детально прояснити саме ці моменти. Це дає можливість досягти повного освоєння матеріалу студентами. Однак у випадку, коли студенти підключаються до Zoom зі своїх робочих місць або перебуваючи в дорозі, марно чекати від них відповіді чи взагалі якоїсь реакції на дії лектора. На жаль, у подальшому вони не зможуть ефективно виконувати самостійні завдання. Це веде до збільшення часу, витраченого викладачем на індивідуальні консультації, часто не передбачені навчальним графіком.

Тут виникає питання обліку відвідуваності студентами лекцій – технічні аспекти і формальні питання. Досить часто студенти не можуть відповісти на питання голосом, посилаючись на відсутність відповідної гарнітури в їхніх гаджетах, а відповідають у чатах. Також не кожен може відкрити відео, щоб викладач впевнився, хто по іншій бік екрана. Таким чином, перевірити присутність студента протягом часу лекції на парі – Zoom-конференції – технічно неможливо.

Оскільки фактично перевірка присутності перетворена у формальну процедуру, яка не має практичної цінності забезпечити увагу студентів до матеріалу, а робота [2] проголошує «актуальними такі вимоги до вищої освіти, як гнучкість для окремих категорій здобувачів, які працюють, мають дітей тощо; індивідуальну траєкторію навчання здобувача», то можна облік присутності студентів обмежити скрінами Zoom-конференції зі списком присутніх, і не дублювати в журналах, оскільки це вимагає додаткового часу.

1. Дуальна освіта. МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnicna-osvita/dualna-osvita>.

2. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletsreads-2.pdf>.

*Канд. техн. наук, старший
викладач кафедри обчислювальної
техніки та систем управління
Р. О. Яровий*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

МОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Мотивація студентів важлива для всіх форм навчання, але особливо при дистанційному навчанні. Викладачі в університеті виконали величезну роботу з перенесення багатьох курсів і програм у систему Moodle.